

Region Skånes AI-strategi

Fastställd av regionstyrelsen 2024-10-22

Innehållsförteckning

Inledning	3
Vision: Vardagsnära AI.....	4
1 Strategiska mål	5
1.1 Bättre liv och hälsa för fler.....	5
1.2 Tillgänglighet och kvalitet	5
1.3 Hållbar utveckling i hela Skåne	6
1.4 Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet.....	6
1.5 Långsiktigt stark ekonomi.....	6
2 Risker och utmaningar	7
3 Insatsområden	8
3.1 Nyttoskapande verksamhetsutveckling.....	8
3.2 Ansvarsfullt nyttjande av AI	9
3.3 Kompetens.....	9
3.4 Partnerskap och samverkan.....	10
3.5 Data och information.....	10
3.6 Teknik	11

Inledning

Region Skåne står inför stora förändringar och utmaningar med en allt större andel av befolkningen som har ett allt större behov av välfärdstjänster. Detta samtidigt som bristen på personalresurser ökar inom centrala yrken.

Artificiell Intelligens (AI) är en samlingsterm för maskiners förmåga att imitera människors kognitiva funktioner. Det sker för närvarande en mycket snabb utveckling inom området och erfarenheter visar att AI ger stora möjligheter till avlastning i dagliga arbetsmoment, nya arbetssätt och nya sätt att erbjuda välfärdstjänster. I en slutrapport från DIGG (I2021/01825)¹ står att *”Det finns stor potential att använda AI, den stora risken är att satsningarna uteblir och att svensk offentlig förvaltning hamnar längre efter vilket riskerar svensk välfärd och säkerhet.”*

SKR har, tillsammans med regionerna, under våren 2024 tagit fram en lista på tio punkter benämnd *”Nationell digital infrastruktur för hälso- och sjukvården”*². Listan omfattar strategiskt viktiga områden där insatser krävs från staten i samverkan med regionerna. I denna lista tas AI och hälsodata upp som en egen punkt.

AI är en viktig möjliggörare i den nödvändiga omställning som Region Skåne står inför. Syftet med AI-strategin är att ta tillvara möjligheterna och säkerställa en ansvarsfull användning av AI i Region Skåne. Enligt AI Sweden med partners är det organisationer som implementerar AI på ett systematiskt sätt som, på kortare tid, lyckas med att skapa värde med hjälp av AI och sedan skala upp det. AI-strategin tydliggör vad Region Skåne vill uppnå med AI och vilka insatser som krävs.

AI-strategin utgår från Region Skånes vision *framtidstro och livskvalitet* och den övergripande strategin *framtidens hälsosystem*, men omfattar inte bara hälso- och sjukvårdsverksamhet utan även Region Skånes övriga uppdrag.

Inriktningen för AI-strategin är på vardagsnära AI, vilket innebär att fokus främst är på praktisk tillämpning av befintlig AI-teknik och beprövade lösningar.

¹ DIGG: Uppdrag att främja offentlig förvaltnings förmåga att använda artificiell intelligens I2021/01825

² SKR:s och regionernas 10-punktslista för nationell digital infrastruktur för hälso- och sjukvården

Vision: Vardagsnära AI

AI ska accelerera Region Skånes omställning till framtidens hälsosystem genom att ge stöd i vardagen till invånare, patienter och medarbetare för att frigöra tid och resurser där de behövs som mest.

Som **invånare** använder jag ofta tjänster från Region Skåne där AI är en komponent, till exempel för att främja min hälsa, planera mitt resande eller få information på ett språk jag behärskar.

Med hjälp av AI får jag stöd att hålla motivationen uppe att förbättra och bibehålla min hälsa och känner att Region Skånes stöd är närvarande i min vardag på ett sätt som passar mig.

Jag är trygg med att min integritet bevaras och att information om mig hanteras säkert och är skyddad.

Som **patient** har jag stöd av Region Skånes tjänster, som genom AI är anpassade efter mina behov och ger mig en jämlik och närvarande vård, samt gör min väg genom vården enklare.

Jag är delaktig och känner mig trygg i hur beslut som rör mig är fattade. Jag upplever att vård med stöd av AI är tillgänglig, flexibel och håller en jämn och hög kvalitet.

Med stöd av AI erbjuds jag allt fler möjligheter att tidigt upptäcka sjukdom.

Som **medarbetare** får jag anpassat stöd i mitt uppdrag och dagliga arbete med hjälp av AI. Allt fler rutinmässiga arbetsuppgifter automatiseras och därmed frigörs tid till värdefulla arbetsuppgifter, reflektion och ett mer närvarande ledarskap i verksamheten. AI ger mig faktabaserade stöd för beslut och ökar därmed min egen trygghet och kvalitén i mitt arbete.

Region Skåne uppmuntrar mig och ger mig stöd i att utveckla min kompetens. Jag ges möjlighet att förverkliga de idéer jag har där AI ingår som en del.

Jag behöver inte själv vara expert på vare sig AI, juridik, etik eller säkerhet utan får i nära dialog med specialister hjälp att se hur AI och andra digitala teknologier kan användas för att utveckla verksamheten.

Som **organisation** ger AI oss nya sätt att möta och ge stöd till invånare, patienter, företag och samarbetspartners såväl som våra medarbetare och ledare.

AI bidrar till att effektivisera genom att öka nyttjandet av resurser utan att öka belastningen på medarbetarna. Verksamhetsutveckling med stöd av AI uppmuntras och sprids genom en innovativ och lärande kultur.

Vi har ett helhetsperspektiv och väl utvecklad förmåga inom alla nödvändiga aspekter för ett systematiskt och ansvarsfullt nyttjande av AI.

Vi utvecklas inom AI tillsammans med andra aktörer både internationellt, nationellt och lokalt.

Som **region** bidrar Skånes styrka inom forskning och innovation på AI-området till utveckling av ett mer hållbart samhälle. Genom en tydlig vision och demonstrerad nytta och drivkraft attraherar vi fler företag och mer kompetens som bidrar till att lösa de utmaningar samhället står inför.

1 Strategiska mål

De strategiska målen i AI-strategin utgår från visionen samt Region Skånes fem övergripande mål (figur 1). Syftet med de strategiska målen är att konkretisera vad Region Skåne vill uppnå med AI.

De strategiska målen är uppdelade enligt de övergripande mål de är kopplade till.

Figur 1: Region Skånes övergripande mål

1.1 Bättre liv och hälsa för fler

1. Skånes invånare erbjuds ett proaktivt, individanpassat och hälsofrämjande stöd genom AI, så att de kan vara aktiva medskapare av sin hälsa.
2. AI används för att ge invånare och patienter stöd att ta till sig kunskap.
3. AI-baserade stöd för diagnostik används för att upptäcka sjukdomstillstånd som är svåra att upptäcka med konventionella metoder.

1.2 Tillgänglighet och kvalitet

4. Medarbetares tid frigörs för mer närvarande kontakt med invånare och patienter genom att AI ger stöd för dokumentation och administration.
5. Ett AI-baserat beslutsstöd ger jämnare kvalitet i vården utan att öka medarbetarnas arbetsinsats.
6. AI bidrar till nya behandlingsmetoder genom att stärka forskningen med analyser och underlag.

1.3 Hållbar utveckling i hela Skåne

7. Region Skåne samverkar med lärosäten och andra utbildningsanordnare för att öka tillgång till framtidsinriktad kompetens och livslångt lärande inom AI.
8. Region Skåne bidrar till att företag, näringsliv och offentliga aktörer stärker sin omställningsförmåga genom användning av AI.

1.4 Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet

9. Region Skånes attraktivitet som arbetsgivare stärks genom att medarbetare får ett anpassat stöd i vardagen med hjälp av AI.
10. Medarbetare erbjuds kompetensutveckling och expertstöd inom verksamhetsutveckling där AI och andra teknologier kan användas.
11. Medarbetare nyttjar AI för att höja och bredda sin kompetens så att de får utlopp för sin potential.

1.5 Långsiktigt stark ekonomi

12. AI bidrar till ökad effektivitet genom att optimera hur resurser används.
13. Genom att nyttja AI i ett tidigt skede av Region Skånes kärnprocesser sänks behovet av senare och mer kostsamma insatser.
14. Nyttjandet av AI för insikter i hälsorelaterade beteendemönster ger möjlighet till bredare och djupare hälsoekonomiska analyser.
15. Genom att stärka invånares hälsa, öka kvalitet och bli en attraktivare arbetsgivare stärks Region Skånes långsiktiga ekonomi.

2 Risker och utmaningar

Med användning av AI följer flera risker och utmaningar, såväl säkerhetsmässiga som juridiska, etiska och sociala. Europeiska förordningar och direktiv, såsom dataskyddsförordningen (GDPR), MDR, AI-förordningen och förordningen om det europeiska hälsodataområdet (EHDS), understryker vikten av kvalitetskontroll för att upprätthålla informationssäkerhet, dataskydd, patientsäkerhet och etik samt vikten av en riskbaserad avvägning av olika aspekter och hänsyn.

AI riskerar att blandas ihop med digitalisering. Skillnaden är dock viktig, inte minst juridiskt. Eftersom nyttorna och förändringarna ofta är mer genomgripande kräver AI även högsta ledningens engagemang i större utsträckning. OECD har definierat AI och förtydligat skillnaderna³.

Att förlita sig för mycket på AI-lösningar riskerar att sänka förmågan att bedriva verksamheten utan det stödet och att viktig kompetens därmed inte upprätthålls. Det är därför centralt att Region Skåne arbetar systematiskt och riskbaserat för en ansvarsfull och hållbar användning av AI.

När det gäller att skapa nytta med AI finns ett antal utmaningar:

- Svårigheten att gå från innovation och pilotprojekt till breddinförande och praktisk nytta.
- Nyttan av AI uppstår först efter att en transformation skett i verksamheten och då de nya arbetssätt som krävs fullt ut implementerats.
- Svårigheten att bedriva verksamhetsutveckling på grund av oklarheter vad gäller legala och säkerhetsmässiga utmaningar.
- Brist på resurser med den specialistkompetens inom juridik, informationssäkerhet och dataskydd som krävs för AI.
- AI kräver tillgång till data av hög kvalitet och annan typ av teknisk infrastruktur än traditionella IT-system.
- Tillgång till relevant och kvalitetssäkrad data, vilket är beroende av verksamheternas processer såväl som tekniska möjligheter.

I nästföljande kapitel, Insatsområden, adresseras riskerna och utmaningarna.

Riskerna med AI måste ställas i relation till alternativriskerna, det vill säga riskerna med att välja bort AI. Därför behöver alternativrisker alltid ingå i de riskbaserade avvägningar som görs.

³ OECD: [What is AI? Can you make a clear distinction between AI and non-AI systems?](#)

3 Insatsområden

3.1 Nyttoskapande verksamhetsutveckling

Att skapa verklig nytta med hjälp av AI handlar främst om verksamhetsutveckling, där AI är en möjliggörande komponent. För att stärka förmågan till sådan verksamhetsutveckling ska Region Skåne:

- Arbeta systematiskt med att öka organisationens kompetens och mognadsgrad vad gäller både användningen av data och AI genom att planera in åtgärder för att höja mognadsgraden.
- Arbeta systematiskt med införande av AI i verksamheterna genom att:
 - Utveckla och införa metodik för proaktiv identifiering av potentiell nytta.
 - Utveckla och införa en modell för värdering av nytta, prioritering av initiativ och uppföljning av nyttoeffekter.
- Välja ett begränsat antal digitala plattformar för administrativt arbete som erbjuder möjlighet till intelligent automation samt utveckla förmågan att utnyttja dessa.
- Säkerställa resurser och effektiva processer för balanserad hantering av legala och säkerhetsmässiga frågor i AI-initiativ.
- Säkerställa att implementering av de AI-lösningar som beslutats om sker fullt ut i verksamheten och att den omställning av arbetssätt som krävs sker med hänsyn till arbetsmiljö.
- Agera testbädd och underlätta näringslivets och forskningens medverkan i verksamhetsutveckling.
- Utveckla styrmodeller för proaktivt, individanpassat och hälsofrämjande stöd genom AI.

3.2 Ansvarsfullt nyttjande av AI

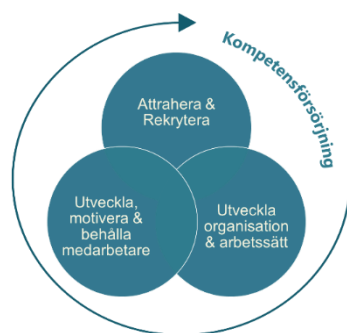
För att stärka Region Skånes förmåga att implementera AI för ett systematiskt och ansvarsfullt nyttjande i verksamheten, med effektiva och balanserade processer, ska en handlingsplan för detta tas fram. Handlingsplanen ska utvecklas interdisciplinärt och som minimum innehålla:

- Kompetenshöjande insatser inom relevanta aspekter av ansvarsfullt nyttjande av AI, såsom dataskydd, informationssäkerhet, patientsäkerhet och diskriminering.
 - Höj grundläggande kunskaper bland chefer, verksamhetsutvecklare, behovsutredare, förstudieledare och projektledare.
 - Etablera en regional specialistfunktion med god insyn i de verksamheter som stöttas och ett tydligt uppdrag att stödja i de direkta verksamhetsutvecklingsinitiativen.
- Utveckling av organisation, processer, metoder och verktyg som:
 - Beaktar etiska, legala, sociala, hållbarhetsmässiga, arbetsmiljömässiga, patientsäkerhetsmässiga samt IT- och informationssäkerhetsmässiga aspekter vid implementering och nyttjande.
 - Balanserar ovan aspekter med andra hänsyn så som ekonomi, tid och genomförbarhet.
 - Specifikt ska metod och verktyg utvecklas som enkelt och överskådligt tydliggör risker och alternativrisker.
- Tydliga roller och ansvar för implementering och nyttjande av AI-tjänster. Även tydliga roller och ansvar för att hantera eventuella fel i tjänster samt eventuella sak- eller personskador som uppkommit med anledning av nyttjandet. AI-lösningar ska vara evidensbaserade.

3.3 Kompetens

För att Region Skåne ska kunna nyttja AI fullt ut krävs ett interdisciplinärt kunnande. Möjlighet till lärande, kompetensutveckling och kompetensskifte ska prioriteras och är avgörande för Region Skånes omställning.

Det är viktigt att sprida AI-kunskap i alla delar av organisationen. Förutom att förbättra AI-kompetensen ska Region Skåne även stärka kompetensen inom ansvarsfullt nyttjande, innovationsutveckling, förändringsledning och nyttohemtagning med samma breda tillvägagångssätt.

Vid framtagande av Region Skånes kompetensförsörjningsstrategi ska AI-strategin beaktas och den ska även ligga som föremål för samtliga förvaltnings kompetensförsörjningsplaner.

3.4 Partnerskap och samverkan

Genom ett aktivt engagemang i externa partnerskap och samverkan kan Region Skåne dels öka det egna lärandet, dels bidra till en framgångsrik AI-utveckling som gynnar både regionen och samhället i stort. Den data som Region Skåne äger har ett stort värde, vilket kan nyttjas vid samarbeten.

Region Skåne ska:

- Aktivt söka samarbetsmöjligheter med andra regioner, kommuner, universitet och näringsliv samt myndigheter och andra nationella och internationella aktörer.
- Aktivt delta i samverkansinitiativ för gemensamma AI-satsningar för att kunna dela resurser och genomföra större och mer komplexa AI-projekt.
- Samverka med andra parter för att påverka AI-utvecklingen på nationell nivå, till exempel för att påverka nationella och internationella policies, strategier och standarder inom AI.
- Främja innovation genom att dela data till näringsliv, forskning och civilsamhället.
- Öppna upp verksamheten för öppen innovation i samarbete med näringsliv och forskning.
- Utveckla och förbättra Region Skånes verksamheter i tillämpliga delar i samverkan med Innovation Skåne AB.
- Definiera kriterier för att bedöma nyttan av samverkansinitiativ.

3.5 Data och information

För att kunna dra nytta av AI behöver stora mängder data tillgängliggöras och kvalitetssäkras. Stora datamängder är något som Region Skåne förfogar över inom flera områden. Arbetet med att kvalitetssäkra och tillgängliggöra data, i linje med Region Skånes Data och Informationsstrategi, har startats upp inom förvaltningen Digitalisering IT och MT genom SDI-programmet.

Informationshantering vid AI-användning är ett område som berör många olika lagar, föreskrifter och riktlinjer som Region Skåne behöver ta hänsyn till. Det sker även en omfattande och snabb utveckling av EU-reglering som Region Skåne behöver följa och implementera.

Region Skåne ska:

- Säkerställa att data tillgängliggörs enligt Region Skånes Data och Informationsstrategi⁴.
- Säkerställa tydlighet i ägarskap för all data som produceras inom Region Skånes verksamhet.
- Säkerställa att befintliga processer för informationshantering anpassas till AI-användning.
- Utveckla data till en strategisk resurs och tillgång både för internt och externt nyttjande.
- Utveckla effektiva former för datadelning och anta principen ”öppenhet som standard”.
- Driva på för en sammanhållen nationell infrastruktur för data.

3.6 Teknik

För att stödja nyttjande av AI krävs kraftfull teknisk infrastruktur som är specialiserad för ändamålet. Förmågan att upprätthålla kostnadseffektiv och modern infrastruktur, kompetens och skyddsnivåer är starkast hos ledande leverantörer av molntjänster. Även leveranstider är en stor fördel med molntjänster. Därför har användning av molntjänster blivit en strategisk fråga och ingår som en av punkterna i SKR:s 10-punktslista.

Region Skåne ska:

- Etablera en modern teknisk infrastruktur för utveckling, test, utvärdering, drift och övervakning av AI-lösningar.
- I första hand bygga den tekniska infrastrukturen på för ändamålet lämpliga molntjänster (med hänsyn till säkerhet, kostnader, svarstider, tillgänglighet, med mera).
- Utveckla gemensamma kravställningar vid upphandling av tekniska system som säkerställer äganderätt och tillgång till den data som produceras.

⁴ Region Skånes Data och Informationsstrategi, 2021-05-31